

Danish University Colleges

Frafald - et vildt problem

Brok, Helle

Publication date:
2011

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

[Link to publication](#)

Citation for pulished version (APA):
Brok, H. (2011). *Frafald - et vildt problem.*

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Download policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Frafald – et vildt problem af Helle Brok, leder VIA UC Psykomotorikuddannelsen

Indholdsfortegnelse

Kvalitetssikring – en nødvendighed.....	1
Baggrund	1
Problemformulering	1
To måder at evaluere på	2
Survey - spørgeskema (2006-2008)	2
Interview (2009-2010)	2
Analyse af de to evalueringer	3
Refleksion over valg af og skift i metode.....	4
Opsummering og et ledelsesmæssigt dilemma	5
Litteratur.....	5

Kvalitetssikring – en nødvendighed

Baggrund

Psykomotorikuddannelsen udarbejdede i 2006 et evaluering og kvalitetssikringssystem¹. Dette skete med baggrund i at daværende CVU, som uddannelsen var en del af, skulle akkrediteres. Undervisere, leder, akademisk medarbejder og en konsulent arbejdede sammen omkring udarbejdelsen, desuden forelægges udkastet til kommentering til 2 studerende fra DSR. Denne blev drøftet med hele undervisergruppen samt endeligt besluttet til implementering på undervisermøde samt i samarbejds- og sikkerhedsudvalget. Dette blev starten til en systematisk gennemført evaluering på uddannelsen

Grundlæggende opsamlersystemet gennem året evalueringer fra følgende områder: fag og moduler, praktik, afslutning af studiet, censorer, dimittender, frafald, APV, Undervisningsmiljøvurdering, trivselsundersøgelser samt statistik (karakter, arbejdsløshedstal, frafald). I forhold til fag og modulevalueringer er der et krav om at evalueringresultaterne drøftes i en dialog med de studerende. Derudover har uddannelsen besluttet, at modul/fag evaluering generelt er åben, dvs. ikke anonym – dette er valgt med afsæt i uddannelsens og fagets værdigrundlag.

Den indsamlede viden vurderes på følgende måder: i løbet af året drøftes resultaterne af fag og modulevalueringerne på undervisermøder, hvor også lederen deltager. En gang årligt afholdes et ”stort” evalueringsmøde, hvor alle medarbejdere deltager i vurdering af evalueringerne og drøftelse af tiltag der evt. sættes i værk. Denne synopsis vil afgrænses til at kigge på frafaldsevaluering.

Problemformulering

Da vi udarbejdede modellen for frafaldsevaluering, gjorde vi det med meget lidt viden inden for området. Dette betød at vi kopierede/adapterede fra andre og overførte til vores virkelighed. Man kan derfor stille spørgsmålet, hvordan de valgte evalueringsskemaer og metoder har influeret på frafaldsevalueringen i uddannelsen. Dette vil jeg afdække nærmere ved at gennemgå to forskellige måder, vi har arbejdet med frafald og derefter analysere forskellen på disse. Slutteligt vil jeg reflektere over de valg vi har gjort og konsekvenserne af disse.

¹ Kvalitetssikringssystem www.viauc.dk/psykomotorik

To måder at evaluere på

Survey - spørgeskema (2006-2008)

Frafaldsevalueringen bestod af to elementer.

Det ene var en løbende opgørelse; "følg den studerende", dvs. en måling af frafaldet. Der udarbejdes en måling af vores bestand, samt over de ikke-aktive studerendes status (frafald, sygdom, orlov mv.). Dette gjorde vi, som en konsekvens af, at der kun fandtes modelberegnete tal for hele uddannelsen i DK, og dermed kunne vi ikke se hvad uddannelsens frafald var. Ligeledes skabte det et overblik over, hvornår i løbet af uddannelsen frafaldet foregik samt hvor stort frafaldet for hele uddannelsen var de forskellige år. Tallene kunne vi sammenligne med os selv, samt med tal fra UVM om frafald for andre uddannelser. Tallene blev vurderet på det årlige evalueringsmøde.

Den anden del af evalueringen bestod af et spørgeskema. Dette var et skema som stort set fra kopieret fra læreruddannelsen, med nogle få rettelser og tilføjelser. Spørgsmålene dækkede følgende områder:

- En del som uddannelsen udfyldte; statistik (køn, alder, prioritet, forsørgelsesgrundlag, deltaget i praktik, beståede eksaminer mv.) samt kendte årsager
- En del som den studerende udfyldte:
Spørgsmålene gik på forskellige områder (årsag til frafald - studiemæssige og personlige, hvordan man kom frem til beslutningen, deres vurdering af vejledning og støtte, og deres vurdering af sociale miljø, faglige miljø, læreprocesser, egen oplevelse af frafaldet). I alt 21 spørgsmål med 2 til 17 underspørgsmål, dvs. mellem 150-200 svarmuligheder.

Et eksempel på spørgsmål: **Personlige årsager til frafald?**

(Angiv med ét kryds pr. linje i hvor høj grad den nævnte mulige årsag har været medvirkende til dit frafald?)

I høj grad I nogen grad I mindre grad Slet ikke

Private / personlige forhold
Dårlig økonomi
Boligforhold
Lyst til at arbejde

Skemaerne blev sendt ud til de studerende, kort efter de stoppede på uddannelsen. Resultaterne blev samlet og kommenteret af den evalueringsansvarlige en gang årligt - og det blev drøftet og vurderet på det årlige evalueringsmøde. Svarprocenten var mellem 40-60% de tre evalueringer vi lavede - og det svarer til mellem 3 og 8 personer i antal.

Interview (2009-2010)

I starten af 2009 ændrede vi metode. Vi fortsatte med at "følg den studerende" og opsamlingen af statistiske materiale og måling af frafald og bestand på uddannelsen.

Derudover udarbejdede vi en interviewguide. Denne guide består af følgende:

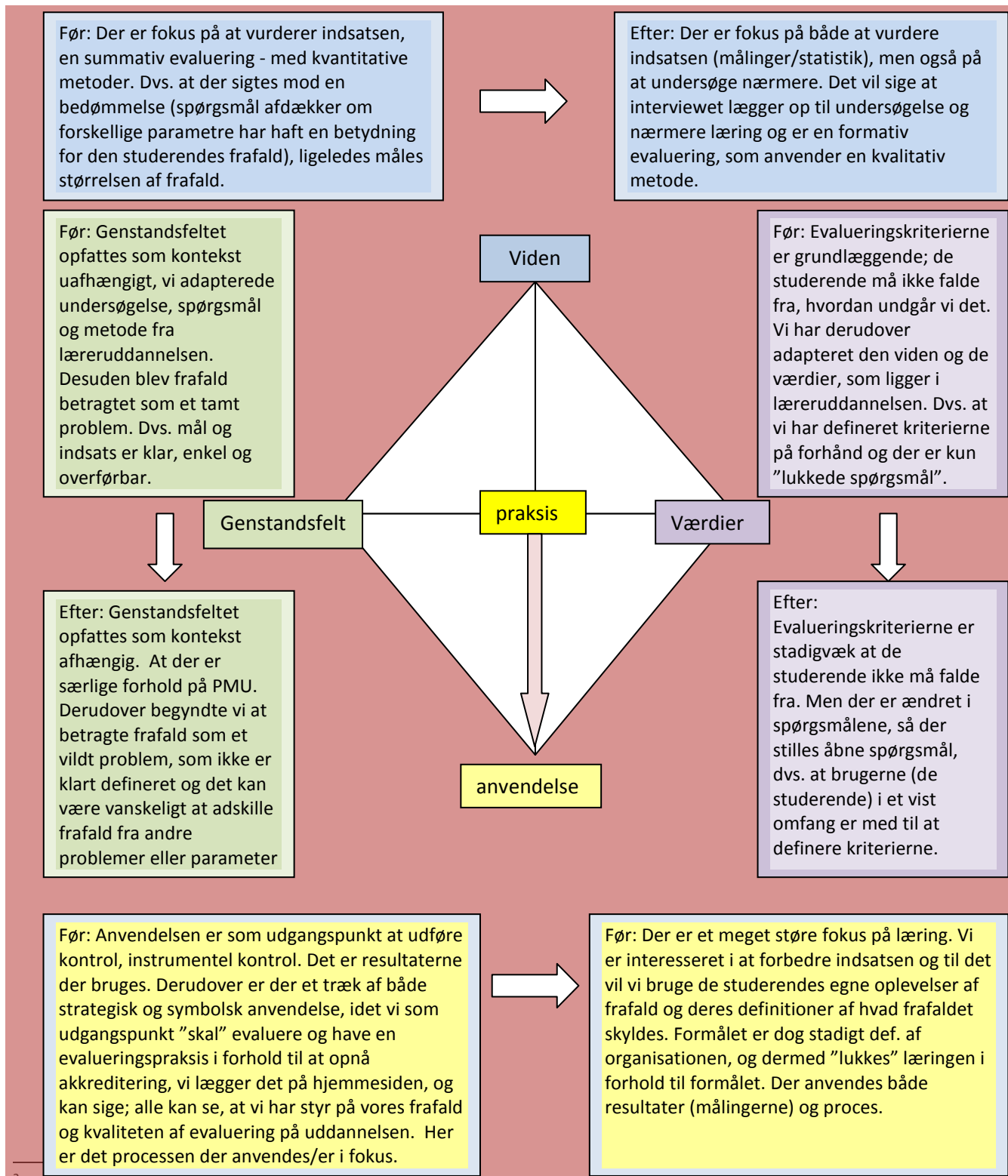
- Baggrundsviden (transporttid, børn, kendskab til faget inden start, studierelevant arbejdserfaring)
- Information om uddannelsen inden start (med 8-10 muligheder vi tilbyder), om der var overensstemmelse
- Om vejledning (hvad har de søgt af vejledning, er der noget de har manglet)
- Spørgsmålet "hvorfor valgte du at stoppe uddannelsen". Her gives ingen svarmuligheder, men interviewet nedskriver svaret og kategoriserer efterfølgende inden for (personlige årsager, sygdom, fysiske, psykiske, sociale, studiemæssige, praktiske årsager og andre årsager)
- Spørgsmålet "hvad kunne ifølge din vurdering have hjulpet dig til at blive på uddannelsen".

Når den studerende var stoppet, blev vedkommende ringet op og interviewet af evalueringskoordinatoren, som efterfølgende skrev et kort resume.

En gang årligt blev der samlet en anonymiseret oversigt. Denne blev drøftet og vurderet på det årlige evalueringsmøde. Svarprocenten var 80% eller 10 personer.

Analyse af de to evalueringer

I det nedenstående søger jeg at metaevaluere, forskellene i mellem de tidlige evalueringer og de nye evalueringer med afsæt i informeret evalueringspraksis². Jeg vil afdække forskellen i værdier, genstandsfelt og viden og da disse tre har konsekvens for anvendelsen, vil jeg komme ind på anvendelse med afsæt i de 7 anvendelsesformer³.



² Krogstrup, Hanne, Evalueringsmodeller s.40-54

³ Dahler-Larsen og Larsen, Anvendelse af evaluering i Tendenser i Evaluering

Skematisk kan man samle ovenstående:

	Evaluering 1	Evaluering 2
Genstandsfelt	Tamt problem Kontekst uafhængigt	Vildt problem Kontekst afhængigt
Viden	Kvantitativ	Kvalitativt
Værdier	Lukkede spørgsmål Organisation def. kriterier	Åbne spørgsmål Brugeren def. kriterier
Anvendelse	Kontrol	Læring

Derudover er der sket et skift fra fokus på høj grad af monitorering og målinger (sammenligning af tal og præstationer) hen mod evaluering, som både inddrager målinger (antal af frafaldne studerende mv.), men også søger at indkredse sammenhænge, her mellem årsag til frafald og hvad der har indflydelse på dette.

Refleksion over valg af og skift i evalueringsmetode

Hvis jeg skal reflektere over, hvorfor vi lavede den første evaluering, som vi gjorde, så kan jeg tage afsæt i at der ofte er mange forhold som spiller ind på valg af metode, og ikke altid logiske. Hos os var nogle af de følgende forhold i spil:

- **Politiske krav og overlevelse som uddannelse:** Akkreditering pustede os i nakken og vi skulle have et hurtigt og effektivt system, så vi kunne demonstrere at vi havde styr på tingene. Frafall var et af områderne, der skulle måles.
- **Lovmæssige krav:** Vi fik en ny hjemmeside, og der skulle stå noget om frafall på hjemmesiden (lov om gennemsigtighed)
- **Manglende erfaring og viden:** Vi kopierede en evaluering fra andre (adapterede) uden særlige overvejelser, idet vi ikke besad hverken viden eller erfaring omkring evaluering. Jeg var nyansat leder og kiggede på, hvordan andre gjorde det i uddannelsesverdenen
- **Økonomiske ressourcer:** Der var få ressourcer tilstede
- **En offentlig sektor præget af new public management:** CVU'erne og senere UC'erne er i underlagt resultatkrav, udviklingskontrakter mv., som beder om monitorering og målinger - derfor det opleves som naturligt at vælge et skema, som vi gjorde.

Som man kan se af ovenstående var den væsentligste grund til at vi lavede frafallsevaluering altså ikke, at vi oplevede frafaldet som et problem. Det var et problem, men det er ikke det der får os til at lave evalueringen som vi gør det.

Hvad fik os til at skifte metode? Der er var flere ting, der fik os til at skifte metode:

- **Ubrugbare resultater.** Vi kunne ikke bruge resultaterne til noget. På grund af det ringe datagrundlag, så blæste svarene ganske enkelt i vinden. Det giver næsten sig selv at 200 svarmuligheder for måske 10 studerende om året, vil ikke danne et datagrundlag, der peger i en retning.
- **Reelt ønske om viden.** Vi begyndte at ærgre os over at miste "gode" studerende, og ville reelt gerne finde ud af hvad der var i spil på vores uddannelse og hvad vi kunne gøre ved det - vi begyndte at se mere nuanceret på frafall (kontekst, sammenhænge, vilkår mv.).
- **Uddannelsens værdier.** Vi oplevede, at vi i de dialogbaserede fag-evalueringerne, fik meget information fra de studerende. Dette falder i tråd med værdier og arbejdsformer på uddannelsen: åbenhed, dialog, refleksion og relationen. Vi havde så at sige, ladet os forføre af NPM bølgen.

- **Evalueringskapacitet.** I den første spæde start på at lave evaluering famlede alle sig frem, men efterhånden blev der opbygget en systematik og rutine, samt bevidsthed om evaluering. Dette betød, at der blev sat spørgsmål ved evalueringsform og formål - og vi blev bedre til at metaevaluere og forholde os til hvordan vi evaluerede.

Som man kan se af ovenstående, kan der være ulogiske grunde til at man vælger at lave evaluering, det kan være grunde, der præges af de politiske, lovmæssige og organisatoriske muligheder. På den anden side kan opbygningen af evalueringskapacitet være med til at opbygge evalueringer, der tager afsæt i en mere realistisk og brugbar evaluering, som passer til den kontekst som evalueringen udføres i.

Opsummering og et ledelsesmæssigt dilemma

Når man ser problemet "frafald" som et vildt problem åbner det op for et ledelsesmæssigt dilemma.

På den ene side: Min direktør og folkettinget ønsker at frafaldet er så lille som muligt, af økonomiske årsager og fordi "50 % af en årgang skal have en videregående uddannelse"

På den anden side: Frarafald er svært at læse og forstå, idet der er mange variable i spil i forhold til frarafald. F.eks.: Individ: Den studerendes personlighed, faglige/fysiske/psykiske/socialt evner, personlige forhold, uventede hændelser, økonomi, transport, bolig. Gruppe: klassens sammensætning, sociale forhold, tryk, netværk, tilhørsforhold. Organisation: undervisningstider, undervisernes evner, studievejlederens evner, ledelsens holdning, støtteforanstaltninger f.eks. mentor, SPS, støtte til klassen.

Det er altså vanskeligt at finde kausalsammenhænge, den viden som vi har om frarafald er stærkt kontekstafhængig og det er svært at generere sikker viden. Man kan sige at interventionen flytter sig hele tiden.

I synopsisen har jeg været inde på, at der kan ske i et skift i udviklingen af de evalueringer som man foretager sig og kan konkludere at forskellige forhold kan være med til at denne udvikling sker. Jeg har analyseret, at forskellige evalueringsmetoder giver forskellige anvendelses muligheder og dermed at genstandsfelt, værdier og viden har en konsekvens for anvendelsen.

Jeg er kommet ind på baggrunden for valg en evalueringsmetode frem for en anden, ligesom jeg kort har vist at evalueringskapacitet har en betydning for kvaliteten af evaluering.

Litteratur

Krogstrup, Hanne, Evalueringsmodeller 2010

Dahler-Larsen, Peter og Larsen, Flemming, Anvendelse af evaluering

Krogstrup, Hanne Kampen om evidens 2011